

музею при Львівській гімназії сестер-василіянок і внеску С. Парилле (сестра Северина) у поповнення зібрання Музею НТШ (с. 122—123). В. Кушнір також уперше проаналізував діяльність музейних з'їздів, що стали важливою віхою в розбудові музейної мережі Галичини (Львів, 1931 р.; Самбір, 1933 р.; Львів, 1935 р.; Сянок, 1936 р.; Перемишль, 1937 р.; Коломия, 1938 р.).

Грунтовне дослідження В. Кушніра відтворює невідому сторінку історії української музеології, зокрема музейництва, і може бути використано під час викладання спецкурсів у закладах вищої освіти, а також для створення відповідних тематичних експозицій і виставок у музейних закладах. Книга зацікавить усіх, кому небайдужа доля культурної спадщини України.

Список літератури

1. Супруненко О. Б. Археологія в діяльності першого приватного музею України. Лубенський музей К. М. Скаржинської. Київ ; Полтава : Археологія, 2000. 392 с.
2. Данилюк А. Г. Українські скансени. Історія виникнення експозиції, проблеми розвитку. Тернопіль : Богдан, 2006. 104 с.

Дмитро Кепін,

кандидат історичних наук,

старший науковий співробітник

відділу ретроспективної бібліографії Книжкової палати України

Надійшла до редакції 10 квітня 2024 року

Нове видання з музейництва

Бегаль Т. О. Генеза експозиційного мистецтва: від витоків до сучасності : монографія. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2022. 200 с.

Вивчення музейництва та її складника — організації експозиційного простору як феномену людської культури — є актуальним завданням

сучасного наукознавства. Фахівці донині досліджують розвиток музею як соціокультурної поліфункціональної інституції, проте комплексного монографічного дослідження, в якому було б розглянуто історію формування, становлення й розвитку побудови експозицій у музеях різного профлю та типу як в Україні, так і зарубіжних країнах, у вітчизняній музеології немає.

Рецензована монографія доктора філософії, асистента кафедри музеєзнавства та експертизи історико-культурних цінностей Т. Бегаль "Генеза експозиційного мистецтва", що побачила світ 2022 р. у видавничому центрі Київського національного університету культури і мистецтв, є результатом проведеного дисертаційного дослідження, успішно захищеного того самого року. Вперше в українській музеології авторка докладно й за допомогою конкретних прикладів із музейної практики країн світу висвітлила специфіку використання цифрових технологій у побудові музейної експозиції.

Монографія чітко структурована й складається, окрім передмови, з трьох розділів, поділених на відповідні підрозділи, висновків, списку використаних джерел (217 позицій) і кольорового ілюстрованого додатка, що містить репродукції картин західноєвропейських художників XVI — поч. XX ст., приклади оформлення експозиційного простору середини XX — поч. XXI ст. у музеях України, Західної Європи, США та країн Латинської Америки. Кожний підрозділ відповідного розділу і сам розділ завершують висновки. Монографію супроводжують схеми та чорно-білі фотографії. Під час підготовки видання дослідниця проаналізувала відповідні інтернет-ресурси й особисто ознайомила з аспектами діяльності деяких музеїв Польщі.

У "Передмові" (с. 6—7) Т. Бегаль визначила актуальність, методи дослідження та практичне значення видання.

Перший розділ "Теоретико-методологічні засади дослідження музейної експозиції" (с. 10—49) містить аналіз джерел і методологічних засад із відповідною характеристикою, музеєзнавчих термінів та понять, якими авторка послуговується для викладу запропонованого матеріалу. В історіографії виділено та проаналізовано чотири періоди: 1550—1900 рр.; 1900—1950 рр.; 1950—1990 рр.; 1990—2021 рр. (с. 10—33). Зауважимо, що в межах розгляду досліджень західноєвропейських учених XVIII — поч. XIX ст. варто було надати характеристику працям Д. Дідро [1; 2] та Й. В. Гете [3; 4], у яких висвітлено теоретичні та прикладні аспекти оформлення експозицій, зокрема

в картинних галереях, навчальних природничих кабінетах університетів, на художніх виставках.

Достатньо уваги приділено працям вітчизняних музеологів, культурологів, інших фахівців (М. Біляшівський, Ф. Шміт, О. Хорошунова, Л. Велика, Р. Маньковська, С. Пустовалов, Ю. Ключко, С. Руденко, О. Гончарова, Т. Сафонова тощо). Водночас поза увагою Т. Бегаль залишилися дослідження українських фахівців: доктора технічних наук, професора Л. Гріффена [5; 6] і кандидата історичних наук, доцента, заслуженого працівника культури України О. Титової [7; 8], присвячені питанням теорії та практики створення експозицій.

Т. Бегаль запропонувала власне бачення періодизації розвитку музейної експозиції: класичний — XV—XVIII ст.; модерний — XIX—XX ст.; постмодерний — кінець XX — перша чверть XXI ст. (с. 27).

У другому розділі "Еволюція музейної експозиції в контексті історичного та культурного розвитку людства" (с. 50—101) авторка монографії розглянула протомузейні форми; надала характеристику особливостям розвитку колекціонування в

античній культурі, у періоди Середньовіччя, Відродження, Просвітництва; простежила зародження, становлення й розвиток методів і принципів експонування музейних предметів. З добою Відродження авторка пов'язує формування перших музейних експозицій (с. 62). У цьому розділі дослідниця запропонувала власну періодизацію еволюції та структуру музейної експозиції (с. 95).

Третій розділ "Пріоритетні напрями розвитку музейної експозиції в умовах цифровізації" (с. 102—144) присвячено використанню новітніх технологій у процесі проектування експозиції, створення "віртуальних" музеїв тощо. Авторка подала власну класифікацію таких засобів, а також типологію "віртуальних" експозицій (с. 107).

Монографію Т. Бегаль доцільно використовувати під час підготовки фахівців у галузі музеології, культурології, мистецтвознавства (істориків мистецтва, дизайнерів), архітекторів. Напрацювання дослідниці стануть корисними і у практичній діяльності музеїв України, насамперед художнього профілю. Книга також зацікавить усіх шанувальників музейництва.

Список літератури

1. Diderot D. *Salons*. Paris : Gallimard, 2008. 608 p.
2. Дідро Д. Думки про малярство. Харків : Мистецтво, 1937. 368 с.
3. Goethe's Sämtliche Berufe in fundvierzig Banden. Leipzig : Philipp Reclam jun, S. A., 1858. Bd. 35 — Bd. 37.
4. Гете Й.-В. Поезія і правда : збірник. Київ : Мистецтво, 1982. 280 с. (Пам'ятки естетичної думки).
5. Гріффен Л. Музей як соціокультурний феномен. *Ніжинська старовина*. 2012. Вип. 14. С. 5—10.
6. Гріффен Л. О. Музейний експонат та експозиція. *Український технічний музей: історія, досвід, перспективи* : матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф. (30—31 трав. 2013 р., м. Севастополь) / відп. ред. Л. О. Гріффен. Київ, 2013. С. 57—60.
7. Титова О. М. Збереження нерухомих пам'яток археології в заповідниках та музеях. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2004. Вип. 7. С. 106—110.
8. Титова О. М. Збереження нерухомих пам'яток археології в заповідниках та музеях. *Праці Центру пам'яткознавства*. 2009. Вип. 15. С. 83—86.

Дмитро Кенін,

кандидат історичних наук,

старший науковий співробітник

відділу ретроспективної бібліографії Книжкової палати України

Надійшла до редакції 1 травня 2024 року



БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 027.54ЛННБУ(477.83-25):021]:005.591.6](045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.5(334).18-24

Валентина Мудроха,

кандидатка наук із соціальних комунікацій,

старша дослідниця, завідувачка відділу бібліотекознавства

Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника,

e-mail: mudrokhavalentyna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9508-227X>

Інноваційний розвиток бібліотеки: проєктні рішення та грантові програми

Мета статті. Висвітлено досвід участі Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника у програмі "Велика реставрація" національного проєкту "Велике будівництво" (2021), а також у грантовій програмі "Культурна спадщина" від Українського культурного фонду (2023; 2024). **Методологія**

© Мудроха В., 2024